PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL 2013-2016 ENEBAKK KOMMUNE

Vedtatt i kontrollutvalgets møte 20.9.2012 sak 47/12

Kommunestyret sluttet seg til planen i sak 94/12

Bakgrunn

Kommunesektoren har siden slutten av 90-tallet vært preget av en økt fragmentering ved at deler av virksomheten har blitt skilt ut i foretak, interkommunalt samarbeid, interkommunale selskaper, aksjeselskaper o.l., ofte som egne rettssubjekter utenfor kommunelovens rammer. Valg av organisasjonsform legger rammene for kommunestyrets styringsmuligheter overfor fristilte selskaper, ettersom disse har egne selskapsorganer og er regulert av særskilt lovgivning, som bl.a. fastsetter forholdet mellom eierne (kommunen) og selskapsorganene. Dette innebærer utfordringer når det gjelder demokratisk, folkevalgt styring og kontroll av virksomheten. Eierstyring og selskapskontroll er kommunesektorens verktøy for å møte disse utfordringene.

Innholdet i selskapskontrollen

Hjemmelen for selskapskontroll følger av kommuneloven (koml.) § 77 nr. 5, som fastsetter at kontrollutvalget skal *"påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens (…) interesser i selskaper m.m."*, jf. tilsvarende formulering i § 13 første ledd i forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner. Etter § 13 annet ledd skal det *"minst en gang i valgperioden utarbeides plan for gjennomføring av selskapskontroll. Dette skal skje senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert."* Tredje ledd fastsetter at kommunestyret vedtar planen.

Kontrollutvalgsforskriften § 13 må også ses i sammenheng med koml. § 80, som direkte regulerer kontrollutvalget og den som utfører selskapskontrollen innsynsrett i selskaper, som er fullt ut eid – direkte eller indirekte – av kommuner/fylkeskommuner.
Følgende figur viser selskapskontrollens omfang og innhold.

Figur: Selskapskontroll – overordnet skisse

Selskapskontroll kan deles i to deler, eierskapskontroll (obligatorisk) og forvaltningsrevisjon (frivillig). Eierskapskontrollen kan utføres av kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisjon eller andre som kontrollutvalget selv måtte bestemme. Forvaltningsrevisjon skal

utføres i henhold til kap. 3 i forskrift om revisjon og i henhold til god kommunal revisjonsskikk, og den må utføres av en kvalifisert og uavhengig revisor.

Selskapskontrollen omfatter både heleide og deleide selskaper, herunder også selskaper med private eiere. På grunn av at innsynsretten etter § 80 er begrenset til heleide, kommunale selskaper, vil det imidlertid være forskjeller mht. hvordan selskapskontrollen kan utføres i heleide kontra deleide selskaper. Selskapskontrollen i Enebakk kommune har vært avgrenset til de heleide kommunale selskapene og denne avgrensningen videreføres i den nye planperioden.

Formålet med selskapskontrollen

Selskapskontrollen er et middel for å påse at forvaltningen av kommunens eierinteresser fungerer tilfredsstillende i henhold til kommunestyrets vedtak og forutsetninger og i henhold til aktuelle lover og regler.

Formålet med *eierskapskontrollen* er å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser eller leder selskapet, utøver myndigheten slik det er fastsatt i aktuelle virksomhetslover og ivaretar kommunens interesser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Sentralt i eierskapskontrollen er en vurdering av om eierne har etablert tilfredsstillende rammer for styring, og at virksomheten faktisk opererer i tråd med formålet.

Ved behov kan det også gjennomføres forvaltningsrevisjon av selskaper. I et selskap med statlige eller private eierinteresser må imidlertid dette – hvis ikke annet er avtalt mellom eierne, skje med utgangspunkt i åpne kilder fordi ikke innsynsretten etter § 80 gjelder. Formålet med *forvaltningsrevisjonen* vil være å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. En slik revisjon vil dermed ha fokus på selve aktiviteten og resultater i selskapet.

Tidligere selskapskontroll og utviklingen av eierstyring

Kravet om selskapskontroll kom inn i kommuneloven fra 2004. Fra 2007 fikk FIKS i oppgave å foreta selskapskontrollen for deltakerkommunene.

- I 2007 var følgende selskaper omfattet av kontrollen: Follo Ren IKS, Nordre Follo renseanlegg IKS, Søndre Follo renseanlegg IKS og Follo legevakt IKS. Kontrollen omfattet også hvordan eierkommunene fulgte opp sine interesser i forhold til disse selskapene.

- Kontrollen i 2009 rettet seg mot alle de 20 selskapene som var omfattet av eierskapskontrollen.

- I 2010 fokuserte kontrollen på i hvilken grad kommunen hadde fulgt opp sine vedtak, blant annet i forbindelse med de foregående rapportene om selskapskontroll.

- I 2011 var igjen kontrollen rettet mot et utvalg av selskaper som til sammen dekket alle deltakerkommunene i FIKS: Enebakk produkter AS, Nesodden Lettindustri AS, Follo kvalifiseringssenter IKS og Krisesenteret i Follo IKS

Rapportene fra selskapskontrollene ble lagt fram for kontrollutvalgene som oversendte rapportene med sin innstilling til kommunestyrene.

Det generelle inntrykket er at kommunenes oppfølging av sine eierinteresser er blitt mer systematisk i løpet av de årene som selskapskontrollen har foregått. Eierskapsmeldingene som de fleste kommunestyrene nå har vedtatt, har lagt grunnlaget for en videre utvikling av kommunenes oppfølging av sine selskaper i årene som kommer. Jfr. Enebakk kommunes eiermelding 2007 – 2012 vedtatt av kommunestyret 5. mai 2008. På samme måte viser selskapskontrollene at selskapenes etterlevelse av ulike rammebetingelser er blitt bedre.

Den 23. mars 2010 vedtok Follorådet en eiermelding for samarbeidet om eierstyring i de interkommunale selskapene i Follo (2010 – 2014). Meldingen er fornyet for perioden 2012 – 2016. Meldingen skal sikre en omforent styring av de interkommunale selskapene i Follo, herunder ivareta intensjonene i kommunale eiermeldinger. Follorådet arrangerer regelmessig kurs for styremedlemmer og ledere i de interkommunale selskapene.

Gjennomføring og rapportering av kontrollen

Gjennomføring

Kontrollutvalgets hovedoppgave er å påse at det føres tilsyn med selskapene.

Selskapskontrollen gjennomføres av Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat – FIKS eller andre som kontrollutvalget måtte vedta.

FIKS skal løpende motta alle relevante dokumenter fra selskapene, så som innkalling og sakspapirer, samt protokoller fra styre- og representantskapsmøter årsmeldinger og regnskap og alle uttalelser fra revisor.

Kontrollutvalget vurderer omfanget av selskapskontroller og hvilke kontroller som skal gjennomføres med utgangspunkt i planen for selskapskontroll. Utvalget kan innhente ytterligere dokumentasjon fra selskapene. Kontrollutvalget kan gjøre endringer i planen, hvis forutsetningene skulle endre seg.

Ordningen med en samordning av kontroller i selskaper som har flere eiere, skal i størst mulig grad videreføres.

Rapportering

FIKS avgir rapport etter gjennomført selskapskontroll til kontrollutvalget. Etter kontrollutvalgets behandling sendes rapporten til kommunestyret.

Hvis kontrollutvalget har gjort endringer i plan for selskapskontroll, jf. punktet om "Gjennomføring", som nevnt ovenfor, skal dette framgå av årsrapporten til kommunestyret.

Prioriteringer i denne planperioden

Generelt

Enebakk kommune har eierinteresser i følgende selskaper som er omfattet av selskapskontrollen:

Aksjeselskap:
Alarmsentralen brann øst AS
Enebakk Produkter AS

IKS-selskap[1]:
Follo legevakt IKS
Follo krise- og incestsenter IKS
Nordre Follo Brannvesen IKS
Romerike avfallsforedling IKS

I vedlegg 1 gis en oversikt over alle heleide aksjeselskaper og IKS-selskap i Follo og hvilke kommuner som har eierinteresser i disse selskapene.

Omfang

Selskapskontroll, avgrenset til eierskapskontroll, gjennomføres i denne perioden minst i to omganger: i 2013 og 2015. En forvaltningsrevisjon gjennomføres i 2014.

2013 - eierskapskontroll
Kontrollen skal fokusere på kommunens egen oppfølging av sine eierinteresser.

2014 - forvaltningsrevisjon
En forvaltningsrevisjon av minst ett av selskapene som kommunen har eierinteresser i, gjennomføres i 2014. Ved revisjon av interkommunale selskaper, skal prosjektet søkes samordnet med de andre eierkommunene. Revisjonen utføres av kommunens revisor og ressursbruken skal ses i sammenheng med øvrig forvaltningsrevisjon dette året.

2015 - eierskapskontroll
Kontrollen i 2015 skal være generell og omfatte alle selskapene. Risiko- og vesentlighetsvurderinger skal legges til grunn for de temaer som velges for kontrollen.

2016 - åpent
Kontrollutvalget drøfter senere behovet for selskapskontroll dette året.

[1] Selskap opprettet i medhold av Lov om interkommunale selskaper.

Kontrollutvalget kan vedta å fravike denne prioriteringen. Det kan også vedta flere selskapskontroller. Utvalget godkjenner prosjektplanen for hver selskapskontroll.

Vedlegg 1

Heleide kommunale aksjeselskaper og IKS-selskap i Follo Pr 30.05.12

	Aksjeselskap	Enebakk	Frogn	Nesodden	Oppegård	Ski	Vestby	Ås
1	Alarmsentralen brann øst AS 1597 Moss	X	X		X	X		
2	Næringstjenester AS 1540 Vestby						X	
3	Ski Produksjonsservice AS 1400 Ski					X		
4	Drøbak vaskeri AS 1440 Drøbak		X					
5	Enebakk produkter AS 1912 Enebakk	X						
6	Vestby fjernvarme AS 1540 Vestby						X	
7	Vestby næringsselskap AS 1540 Vestby						X	
8	OK industrier AS 1412 Sofiemyr				X			
9	Nesodden lettindustri AS 1450 Nesoddtangen			X				
	IKS-selskap	**Enebakk**	**Frogn**	**Nesodden**	**Oppegård**	**Ski**	**Vestby**	**Ås**
1	Follo Kvalifiseringssenter IKS		X			X	X	
2	Follo legevakt IKS 1400 Ski	X	X	X	X	X		X
3	Follo Ren IKS 1400 Ski		X	X	X	X		X
4	Follo krise og incestsenter IKS 1430 Ås	X	X	X	X	X	X	X
5	Movar IKS 1580 Rygge						X	
6	Nordre Follo Renseanlegg IKS 1407 Vinterbro				X	X		X
7	Nordre Follo Brannvesen IKS 1401 Ski	X			X	X		
8	Romerike avfallsforedling IKS 1480 Slattum	X						
9	Søndre Follo Brannvesen IKS 1440 Drøbak		X	X				X
10	Søndre Follo Renseanlegg IKS 1540 Vestby						X	X